

HUNINGSPAED 5 OUDEMIRDUM

QUICKSCAN NATUURWETGEVING

Mulder Ecologie
Van Goghstraat 75
9718 MT Groningen
www.mulder-ecologie.nl
info@mulder-ecologie.nl

HUNINGSPAED 5 OUDEMIRDUM

QUICKSCAN NATUURWETGEVING

Datum	19-05-2022
Rapportkenmerk	2022016
Opdrachtgever	Wurk Romte ruimtelijke planvorming
Contactpersoon	██████████
Auteur	██████████
Versie	Definitief

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Plangebied	3
1.3	Planvoornemen.....	4
1.4	Werkwijze	5
2	Resultaten en effectbepaling	6
2.1	Inleiding	6
2.2	Gebiedsbescherming en bescherming van houtopstanden.....	6
2.2.1	Natura 2000	6
2.2.2	Houtopstanden	7
2.2.3	Verordening Romte Fryslân	8
2.3	Soortenbescherming.....	8
2.3.1	Amfibieën.....	8
2.3.2	Insecten	9
2.3.3	Planten.....	9
2.3.4	Reptielen.....	10
2.3.5	Vissen en andere van water afhankelijke soort(groep)en.....	10
2.3.6	Vogels	10
2.3.7	Zoogdieren.....	11
3	Conclusies en aanbevelingen	13
3.1	Gebiedsbescherming en houtopstanden.....	13
3.1.1	Natura 2000	13
3.1.2	Houtopstanden	13
3.1.3	Verordening Romte Fryslân	13
3.2	Soortenbescherming.....	13
3.2.1	Vogels	13
3.2.2	Overige soorten en zorgplicht.....	14
3.3	Aanbevelingen Japanse duizendknoop	14
3.4	Vrijblijvend advies stimuleren biodiversiteit	14
4	Bronnen	16
Bijlage I	Fotobijlage	17
Bijlage II	Toetsingskader	23

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Men is voornemens een tweede woning te realiseren op het perceel aan het Huningspaed 5 te Oudemirdum (afb. 1). Met het oog op deze plannen is een bestemmingsplanwijziging nodig. In het kader hiervan moet de haalbaarheid van het voornemen onder meer worden beoordeeld in relatie tot de natuurwetgeving. Om inzicht te verkrijgen in de aanwezigheid van beschermde natuurwaarden in (de omgeving van) het plangebied en te kunnen bepalen of het uitvoeren van het planvoornemen kan leiden tot negatieve effecten op deze waarden, is een ecologische toetsing uitgevoerd. Deze toetsing heeft in eerste instantie bestaan uit een verkennend onderzoek, een quickscan.

Afbeelding 1. Ligging van het plangebied aan het Huningspaed 5 te Oudemirdum in Gaasterland (inzet). Bron topografische kaartondergrond: Nationaal Georegister (PDOK).

1.2 Plangebied

Het plangebied bevindt zich aan het Huningspaed 5 in Oudemirdum, gemeente De Fryske Marren, provincie Fryslân (afb. 1). Het perceel met daarop het plangebied staat kadastraal bekend als BAL00-M-3522 (afb. 2). Op het perceel zijn in de huidige situatie een vrijstaande woning (bouwjaar 1930¹) aanwezig, met langs de noordoostzijde een vrijstaande schuur. Ten zuid(west)en van deze gebouwen bevindt zich een tuin die overwegend uit grasland bestaat. In deze tuin bevindt zich her en der opslag van materieel. Tevens is een kleine kinderspeelplaats aanwezig. Tussen de (geplande) woning en het

¹ <https://bagviewer.kadaster.nl/>

Huningspaed is een brede groenstrook aanwezig, waarvan de zuidelijke helft tot het perceel behoort en in particulier bezit is. Door het noordelijke deel van de houtwal (eigendom gemeente) loopt een (historisch) voetpad. Ten zuidoosten van het perceel met de bestaande en geplande woning bevindt zich een graslandperceel (3523 op afb. 2). Delen van dit perceel zijn omheind met het oog op (klein)vee. Er bevinden zich geen (jaarrond) watervoerende watergangen in of nabij het plangebied. Aan de overzijde van het Huningspaed ligt een bosgebied, het Jolderenbos. Dit gebied is in eigendom van Staatsbosbeheer en vormt een van de oudste bosgebieden van Gaasterland²². Het plangebied wordt in de huidige situatie niet verlicht, wel is straatverlichting aanwezig langs het Huningspaed en zijn buitenarmaturen aanwezig ter plaatse van de woningen aan weerszijden van het plangebied. Bijlage I geeft een foto-impressie van het plangebied.

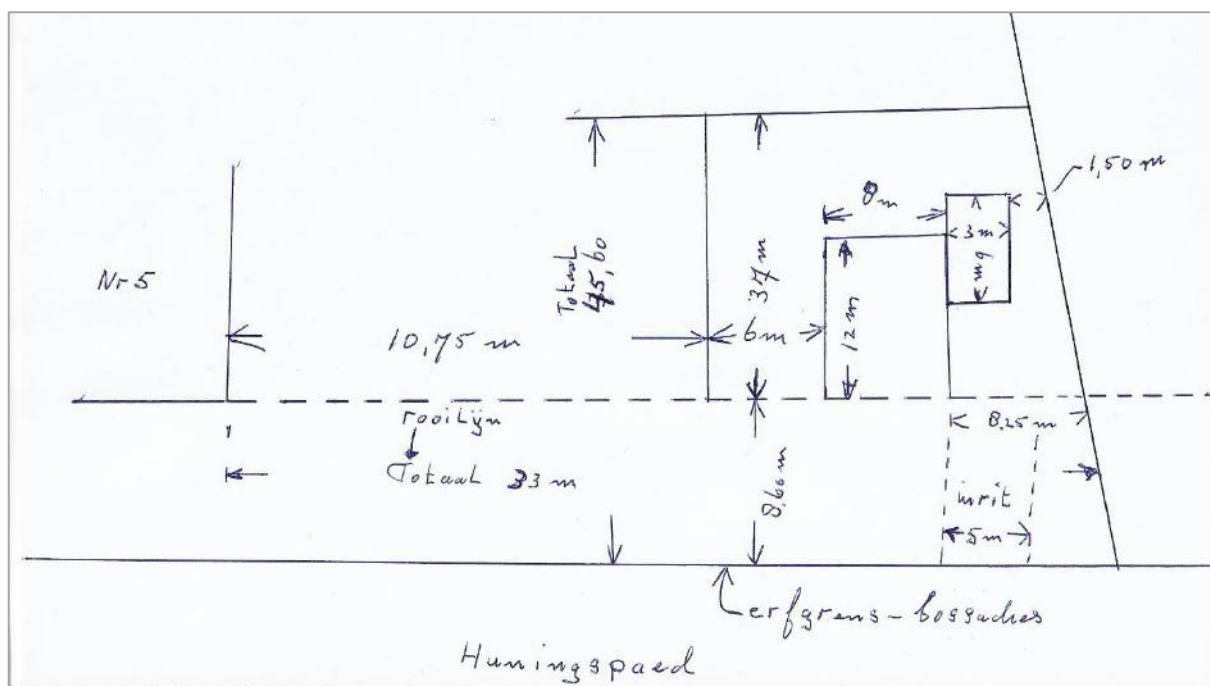
1.3 Planvoornemen

Het planvoornemen bestaat uit een bestemmingsplanwijziging voor het Huningspaed 5 te Oudemirdum (afb. 2). Dit met het oog op de bouw van een tweede woning op het perceel, ten zuidwesten van de huidige woning. Om een inrit vanaf het Huningspaed te creëren moeten enkele (naar verwachting 3-4) bomen in het particuliere deel van de groenstrook en op het perceel worden gekapt (afb. 3 en fotobijlage I). Er is geen sprake van het dempen van watergangen. De werkzaamheden worden overdag uitgevoerd en het plangebied wordt tijdens de werkzaamheden 's nachts niet (aanvullend) verlicht. In de nieuwe situatie is alleen sprake van het gebruik van reguliere buitenverlichting van een woning. Een concrete planning voor de uitvoering van de werkzaamheden is nog niet beschikbaar; deze is afhankelijk van de doorlooptijd(en) van de procedure(s), waaronder mogelijk de uitkomsten van onderhavige toetsing.

Afbeelding 2. Weergave van de locatie van de nieuwe woning aan het Huningspaed 5 in Oudemirdum (rode kader).

²² <https://nationaallandschap.frl/natuurgebieden/jolderenbos/>

Afbeelding 3. Overzicht van maten en afstanden met betrekking tot het planvoornemen.

1.4 Werkwijze

Deze quickscan heeft bestaan uit een bronnenonderzoek en een eenmalig veldbezoek. Voor het verkrijgen van een actueel overzicht van de uit de omgeving van het plangebied bekende beschermde soorten is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. De NDFF is een uitgebreide natuurdatabank met daarin uitsluitend gevalideerde informatie aangaande het voorkomen en de verspreiding van Nederlandse flora en fauna. Voor deze quickscan is gebruik gemaakt van waarnemingen uit de NDFF binnen een afstand van ongeveer 3 km van het plangebied over de afgelopen 10 jaar. Het veldbezoek is uitgevoerd op dinsdag 3 mei 2022, bij een temperatuur van circa 11°C en een matige wind uit het noorden (3 Bft). Bij dit veldbezoek is het plangebied beoordeeld op de aanwezigheid van beschermde soorten en/of de (mogelijke) geschiktheid van het plangebied voor deze soorten.

2 Resultaten en effectbepaling

2.1 Inleiding

Het voornaamste kader waarbinnen het onderzoek is uitgevoerd, vormt de Wet natuurbescherming (hierna Wnb). Deze wet voorziet in de bescherming van gebieden (uitsluitend Natura 2000), soorten en houtopstanden. De bescherming van andere (natuur)gebieden, waaronder het Natuurnetwerk Nederland (hierna NNN, voorheen Ecologische Hoofdstructuur of EHS), loopt via het ruimtelijke ordeningsrecht en is vastgelegd in de provinciale Verordening Romte Fryslân 2014 (geconsolideerde versie maart 2021). Via deze verordening werken de provinciale ruimtelijke belangen door in gemeentelijke bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen. In bijlage II worden beide toetsingskaders nader toegelicht. In onderstaand hoofdstuk worden de voorgenomen activiteiten getoetst aan de Wet natuurbescherming en de provinciale verordening.

2.2 Gebiedsbescherming en bescherming van houtopstanden

2.2.1 Natura 2000

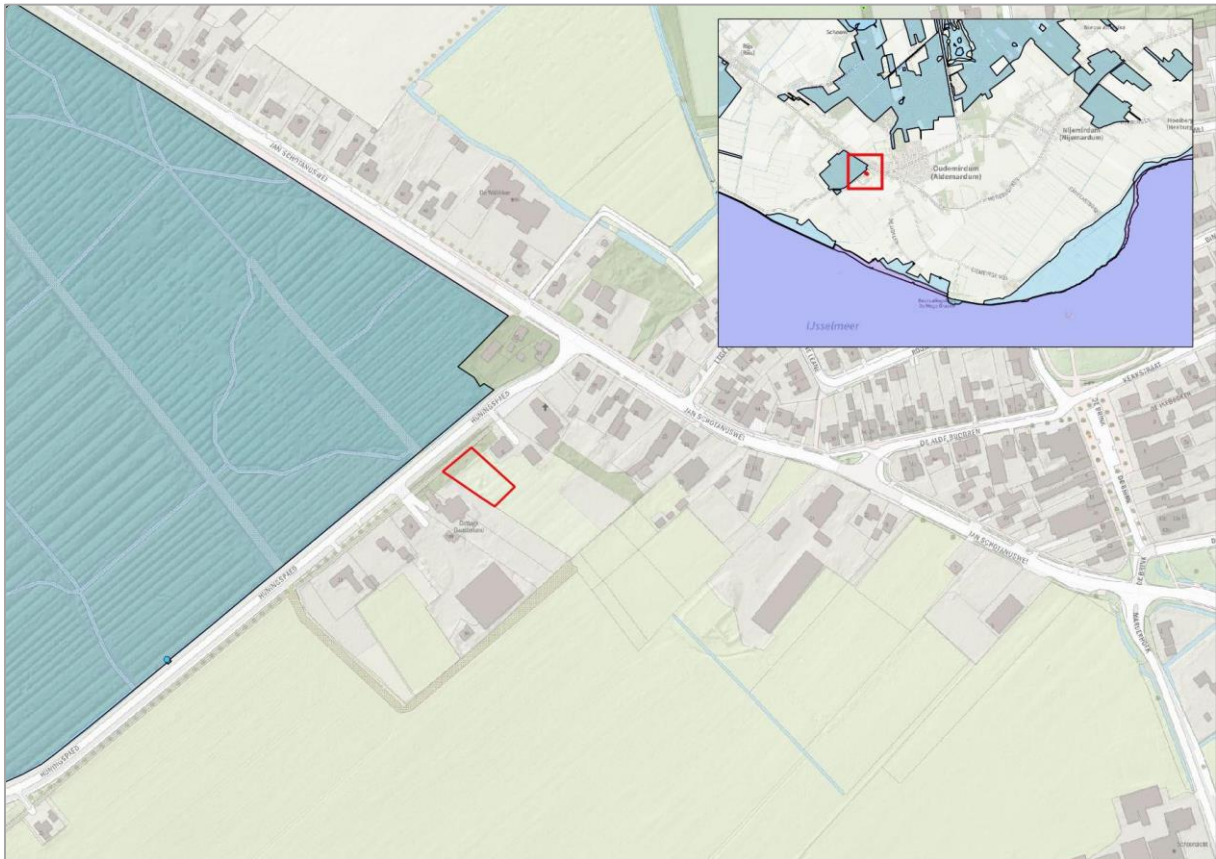
Het plangebied maakt geen deel uit van een Natura 2000-gebied (afb. 3). De meest nabijgelegen Natura 2000-gebieden vormen het IJsselmeer (ter plaatse van het Oudemirdumer Klif) ongeveer een kilometer ten zuiden van het plangebied en de Fluessen circa 5,5 km naar het noordwesten (niet op afb. 3). Uitgangspunt ten aanzien van de bescherming van Natura 2000-gebieden is dat een activiteit of ruimtelijke ontwikkeling niet mag leiden tot negatieve effecten op de voor deze gebieden geformuleerde instandhoudingsdoelen. Deze negatieve effecten kunnen bijvoorbeeld het gevolg zijn van de depositie van stikstof samenhangend met de voorgenomen activiteiten en/of andere storingsfactoren, waaronder bijvoorbeeld de uitstraling van licht en geluid (zowel tijdens uitvoering van werkzaamheden als in de nieuwe situatie).

Veel Nederlandse Natura 2000-gebieden hebben te maken met een stikstofoverschot. In 2021 is de Wet stikstofreductie en natuurverbetering in werking getreden en is door middel van het Besluit stikstofreductie en natuurverbetering (BSN) de Wnb aangepast. In dit besluit is een vrijstelling van een vergunning voor stikstofdepositie opgenomen, die per 1 juli 2021 van kracht is. Deze vrijstelling geldt voor de sloop en bouw van woningen, utiliteitsgebouwen en andere bouwwerken, maar ook voor aanlegactiviteiten en grond-, weg- en waterbouw. Ook is deze van toepassing op met deze werkzaamheden samenhangende vervoersbewegingen. De vrijstelling geldt voor de sloop-, bouw- en aanlegfase, maar is niet van toepassing op structurele stikstofemissies als gevolg van een (veranderende) gebruiksfase of voor het delven van grondstoffen en de productie van bouwmaterialen.

In het geval van voorliggend plan kan gesteld worden dat de meest nabijgelegen Natura 2000-gebieden, het IJsselmeer en De Fluessen, beide niet kampen met een overbelasting aan stikstof³. Daarnaast behelzen de voorgenomen werkzaamheden de bouw van een kleine woning. Deze woning zal naar hedendaagse maatstaven gasloos of energiearm worden gerealiseerd. Van een structurele en

³ <https://www.natura2000.nl/gebieden/friesland>

significante toename van stikstofemissie vanwege een veranderende gebruiksfase is geen sprake. De in de voorgaande paragraaf besproken vrijstelling is daarom van toepassing op de voorgenomen ontwikkeling. Een aanvullende toetsing in het kader van stikstofdepositie (AERIUS-berekening) is niet aan de orde. Ook negatieve effecten van andere storingsfactoren op (habitat van) soorten en/of habitattypen van in de omgeving van het plangebied aanwezig Natura 2000-gebieden zijn uitgesloten, gezien de genoemde afstanden tot deze gebieden en de bufferende werking van tussengelegen infrastructuur en/of groenstructuren.

Afbeelding 3. Ligging van het plangebied (rode kader) ten opzichte van Natura 2000-gebieden in paars en gebieden van het NNN in blauw. Inzet: plangebied ten opzichte van beschermde natuurgebieden in de ruime omgeving.

2.2.2 Houtopstanden

Er vinden geen wezenlijke wijzigingen plaats aan de rond het perceel aanwezige beplanting, er wordt naar gestreefd deze zoveel mogelijk ongewijzigd te laten. Toch moeten in het kader van de uitvoer van het planvoornemen enkele bomen (naar schatting 3-4) worden gekapt voor de realisatie van een inrit. Deze bomen zijn gelegen op het erf van het Huningspaed 5 en binnen de begrenzing van de bebouwde kom van Oudemirdum. De te kappen bomen vallen hiermee buiten de bepalingen van het onderdeel houtopstanden van de Wnb. (zie voor een nadere toelichting bijlage II). Ook staan de bomen niet op de lijst met monumentale en waardevolle bomen van de gemeente De Fryske Marren⁴. Dit betekent dat voor de kap van de bomen eveneens geen omgevingsvergunning (voorheen kapvergunning) van de gemeente benodigd is.

⁴ <https://www.defryskemarren.nl/omgevingsvergunning>

2.2.3 Verordening Romte Fryslân

Het plangebied maakt geen deel uit van het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen Ecologische Hoofdstructuur of EHS). Wel ligt direct tegenover het plangebied het Jolderenbos. Ongeveer een kilometer ten zuid(oost)en van het plangebied liggen langs het IJsselmeer de Marderhoek en het Oudemirdumer Klif. Ten noordwesten liggen rond Rijs het Rysterbosk met langs de IJsselmeerzijde de Séfonsterpolder en het Murnser Klif. Direct ten noorden van Oudemirdum strekt zich tot aan Balk een uitgestrekt bosgebied uit (afb. 3).

Conform de provinciale verordening zijn ontwikkelingen buiten het NNN toegestaan, mits deze geen significante negatieve effecten op het NNN tot gevolg hebben (het 'ja, mits' principe). Anders dan binnen het NNN beperken deze effecten zich tot verstoring door betreding of door geluid of licht. Met de bouw van een enkele woning voor particulier gebruik zijn significante effecten op het aangrenzende NNN ten gevolge van betreding, geluid of licht tijdens de uitvoering van de werkzaamheden en/of in de nieuwe situatie niet te verwachten. De werkzaamheden voorafgaand aan het gebruik van de woning zijn van tijdelijke aard en beperkt in omvang en uitstraling. Significante effecten op het NNN ten gevolge van de realisatie van de woning zijn uitgesloten. Ook ligt het plangebied niet in, noch in de nabijheid van andere via de verordening beschermde natuurgebieden (zie bijlage II). Vervolgstappen in het kader van de Verordening Romte Fryslân zijn niet aan de orde.

2.3 Soortenbescherming

2.3.1 Amfibieën

Van de Europees beschermde soorten amfibieën (Habitatrichtlijn) vormt de omgeving van het plangebied het leefgebied van heikikker en rugstreeppad. De heikikker is een soort van vochtige habitats. Buiten de voortplantingsperiode bestaat de zomerbiotoop van de soort uit vochtige, wat ruiger begroeide locaties. Bekende voortplantingslocaties van de soort bevinden zich op ruime afstand van het plangebied (>2 km). In het plangebied en directe omgeving ontbreken geschikte voortplantingswateren. Bovendien is het plangebied ongeschikt om te kunnen functioneren als zomerbiotoop vanwege het ontbreken van een hoge grondwaterstand en intensief onderhoud van het grasland. Het habitat van de rugstreeppad laat zich doorgaans karakteriseren als onbeschaduwde, laag begroeide tot volledig onbegroeide terreinen, met daarin ondiepe wateren die snel kunnen opwarmen. Vaak zijn dit terreinen met een hoge natuurlijke of door mensen ingebrachte dynamiek (bouwterreinen, groeven, uiterwaarden, afgravingen, geschoonde sloten e.d.). Daarnaast wordt de soort ook wel aangetroffen in meer stabiele open gebieden, waaronder (natuurlijke) graslandgebieden. Dit is het geval in Gaasterland, waar de soort voorkomt in de lager gelegen, aan het IJsselmeer grenzende polders op enige afstand van het plangebied (1-3 km). In het plangebied en omgeving ontbreken geschikte voortplantingswateren en de kans dat deze tijdens eventuele graafwerkzaamheden in het voortplantingsseizoen van rugstreeppad ontstaan is zeer gering. De aanwezigheid van heikikker en rugstreeppad in het plangebied wordt uitgesloten. Wel kunnen in het plangebied algemene, nationaal beschermde soorten amfibieën aanwezig zijn (§3.3 Wnb, zie bijlage II). Voor deze soorten (bastardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en meerkikker), geldt een provinciale vrijstelling in het kader van ruimtelijke ordening. Wel is op deze soorten te allen tijde de zorgplicht van toepassing.

2.3.2 Insecten

Binnen enkele kilometers van het plangebied zijn in de afgelopen jaren de Europees beschermde gestreepte waterroofkever en gevlekte witsnuitlibel vastgesteld en de nationaal beschermde dagvlindersoorten grote vos en grote weerschijnvlinder. De gestreepte waterroofkever is een waterkever van grote, permanente wateren (kanalen, petgaten, sloten) met een diepte van 50-150 cm en een vrij spaarzame begroeiing van drijvende en ondergedoken waterplanten. De gevlekte witsnuitlibel komt overwegend voor in laagveenmoerassen, maar de soort wordt in toenemende mate waargenomen bij vennen op de hoge zandgronden. Naast een goed ontwikkelde water- of oevervegetatie vormt de aanwezigheid van (moeras)bos of bosschages nabij het water een essentiële randvoorwaarde. De soort is in de afgelopen jaren vastgesteld bij diverse waterpartijen in het uitgestrekte bosgebied ten noorden van het plangebied. De grote vos is een zeldzame dagvlindersoort, die bekendstaat als een zwerver. In de afgelopen jaren duikt de soort steeds vaker op. Op dit moment wordt er echter vanuit gegaan dat deze waarnemingen samenhangen met influx onder invloed van individuele migrerende dieren, er lijkt nog geen sprake van de aanwezigheid van duurzame populaties van de soort met lokale voortplanting⁵. De grote weerschijnvlinder komt voor in oudere, vochtige loofbossen en wilgenbroekbossen waarin altijd enkele grotere, markante bomen staan. Voor deze (en andere) beschermde soorten insecten ontbreekt geschikt leefgebied in en rondom het plangebied.

2.3.3 Planten

Tijdens het verkennend veldonderzoek zijn geen beschermde planten aangetroffen, noch de geschikte randvoorwaarden hiervoor. Wettelijk beschermde soorten, die in de regel kritische eisen stellen aan hun standplaatsen, worden op een erf en in een regulier beheerd graslandperceel niet verwacht. Negatieve effecten op beschermde flora zijn uitgesloten. Wel bevindt zich in het plangebied, ter plaatse van de erfgrens, een aanzienlijke groeiplaats van de invasieve exoot Japanse duizendknoop (afb. 4). Het is zeer aan te bevelen om tijdens de uitvoering van de werkzaamheden gedegen rekening te houden met de aanwezigheid van deze soort en hierop de werkwijze af te stemmen.

Afbeelding 4. Omvangrijke groeiplaats Japanse duizendknoop ter plaatse van erfgrens met het Huningspaed 7.

⁵ Bron Vlinderstichting (2020): <https://assets.vlinderstichting.nl/docs/e8b16c44-757a-48a1-b3c6-d413824f3f40.pdf>.

2.3.4 Reptielen

Van de beschermde soorten reptielen komt alleen levendbarende hagedis in de omgeving van het plangebied voor. Het voorkeurs habitat van de levendbarende hagedis bestaat uit heide en hoogveen, daarnaast komt de soort ook voor in open bossen en ruige graslanden, in bermen van (spoor)wegen en in een beperkt deel van de duinen. Het relatief hooggelegen stuwwallandschap van Gaasterland vormt het leefgebied van een kleine en geïsoleerde populatie van de soort, waarvan in de afgelopen decennia alleen waarnemingen zijn gedaan op een minimale afstand van 3,5-4 km van het plangebied. Op grond van de actuele verspreiding en de beperkte seizoensgebonden migratie en dispersie van de soort, kan de aanwezigheid van levendbarende hagedis in het plangebied redelijkerwijs worden uitgesloten.

2.3.5 Vissen en andere van water afhankelijke soort(groep)en

Er is geen sprake van de aanwezigheid van jaar rond watervoerende watergangen in en rondom het plangebied. Negatieve effecten op beschermde soorten vissen en andere voor hun bestaan van water afhankelijke soort(groep)en kunnen op voorhand worden uitgesloten.

2.3.6 Vogels

Vogels met jaar rond beschermde nesten

De aanwezigheid van jaar rond beschermde nesten (voor een toelichting, zie bijlage II) in het plangebied wordt uitgesloten. Nestplaatsen van gierwaluw, huismus en kerkuil zijn (in Nederland) overwegend gebonden aan gebouwen. De kerkuil nestelt overwegend in aangeboden nestkasten in boerderijen en schuren in (half)open agrarische landschappen. Deze zijn in het plangebied niet aanwezig. Gierwaluw en huismus broeden doorgaans in ruimtes onder dakpannen, in kieren en gaten in muren en in nestkasten. In het plangebied zelf is geen bebouwing aanwezig. Directe effecten op verblijfplaatsen van deze soorten zijn niet aan de orde. Daarnaast kan op grond van de aard (grasland, bos) en beperkte omvang van het plangebied worden uitgesloten dat het plangebied een essentieel onderdeel vormt van het leefgebied van eventueel in de directe omgeving broedende huismussen en/of gierwaluwen. Van oever vaar zijn geen paalnesten vastgesteld in of rondom het plangebied. Boomvalk, buizerd, havik, ransuil, roek en sperwer zijn vogels met nesten in bomen. Tijdens het veldbezoek was het bladerdek van de bomen in de groenstrook langs het Huningspaed nog niet volledig gesloten (zie fotobijlage I) en konden de bomen volledig gecontroleerd worden op de aanwezigheid van (potentieel jaar rond beschermde) boomnesten. Deze zijn niet vastgesteld. Wel kunnen deze aanwezig zijn in het aangrenzende Jolderenbos. Gezien de kleinschaligheid van het planvoornemen en de afschermdende werking van de brede groenstrook tussen het plangebied en het Jolderenbos kunnen negatieve effecten op het functioneren van jaar rond beschermde nesten in het Jolderenbos ten gevolge van uitvoering van de werkzaamheden echter worden uitgesloten.

Overige broedvogels

In het plangebied kunnen, met name aan het plangebied grenzende groenstroken langs het Huningspaed en op de erfgrens met het Huningspaed 7, diverse algemene vogelsoorten tot broeden komen. Te denken valt aan soorten als houtduif, merel, roodborst, vink en zanglijster. Nesten van alle in Nederland in het wild levende vogels zijn wettelijk beschermd gedurende het broedseizoen. Het vernietigen en/of verstoren van vogelnesten betreft een overtreding van de Wet natuurbescherming.

2.3.7 Zoogdieren

Vleermuizen

Alle in Nederland levende vleermuizen genieten bescherming. Niet alleen de dieren zelf zijn beschermd, maar ook hun vaste rust- en voortplantingslocaties en de onderdelen die deel uitmaken van hun functionele leefomgeving, waaronder jachtgebieden en vaste vliegroutes tussen de verblijven en de jachtgebieden. In het zomerseizoen bevinden verblijfplaatsen van vleermuizen zich overwegend in bebouwing (veelal in spouwmuren en ruimtes onder daken) en ruimtes in bomen. In de winter komen daar koele en vochtige locaties zoals forten, (mergel)groeves, kelders en bunkers bij. Afhankelijk van de tijd van het jaar en de functie worden zomer-, kraam-, paar- en winterverblijfplaatsen onderscheiden.

Er is geen sprake van bebouwing binnen het plangebied. Omdat de werkzaamheden overdag worden uitgevoerd en het plangebied 's nachts niet (aanvullend) verlicht wordt, zijn ook effecten op eventuele verblijfplaatsen van vleermuizen in de aangrenzende woningen niet aan de orde. De bomen binnen en direct rondom het plangebied zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van (potentiële) verblijfplaatsen van vleermuizen⁶. Deze zijn niet vastgesteld. De bomen zijn hiervoor te jong en /of bevatten geen geschikte holten, scheuren en/of losse schors welke door bomen bewonende vleermuissoorten als de gewone grootoorvleermuis, ruige dwergvleermuis, watervleermuis en rosse vleermuis kunnen worden gebruikt als verblijfplaats.

Vleermuizen maken tussen hun verblijfplaatsen en hun jacht- of foerageergebied gebruik van vaste vliegroutes, overwegend lijnvormige landschapselementen als bijvoorbeeld lanen, boomsingels en (beschutte) waterpartijen. Uit een vleermuistranssectelling blijkt dat het Huningspaed gebruikt wordt als vliegroute en foerageergebied door verschillende soorten vleermuizen met verblijfplaatsen in de omgeving. In het kader van het planvoornemen wordt uitsluitend een (zo beperkt mogelijk) aantal bomen gekapt voor de realisatie van een smalle inrit (§1.3). Ook wordt het Huningspaed zowel tijdens de werkzaamheden als na ingebruikname van de woning 's nachts niet (aanvullend) verlicht (§1.3). Van een aantasting van de functionaliteit van het Huningspaed als vliegroute en foerageergebied voor vleermuizen is geen sprake.

Overige soorten

In de omgeving van het plangebied komen diverse beschermde zoogdiersoorten voor. Een aantal van deze soorten kent geen provinciale vrijstelling. Het gaat om de Europees beschermde soorten noordse woelmuis en otter en de nationaal beschermde soorten boommarter, das en waterspitsmuis⁷. Het voorkomen van de noordse woelmuis, otter en waterspitsmuis is gebonden aan de aanwezigheid van een natte en/of waterrijke omgeving. De noordse woelmuis leeft in hoge, grazige vegetaties in natte terreinen, waaronder rietland, moeras en extensief beheerde weilanden. Het Friese merengebied vormt een van de vijf leefgebieden in Nederland van deze zeldzame woelmuissoort. De otter leeft in

⁶ Voor een afbakening van de te kappen wordt verwezen naar de eerste foto in bijlage II. De hier aangegeven bomen, alsmede de bomen hier enkele meters omheen, zijn gecontroleerd. Indien ook buiten dit gebied bomen moeten worden gekapt in het kader van het planvoornemen, dan moeten deze eerst gecontroleerd worden op (potentiële) geschiktheid voor vleermuisverblijven.

⁷ Voor de kleine marterachtigen bunzing, hermelijn en wezel geldt op dit moment in de provincie Fryslân nog een vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen, maar deze komt met de inwerkingtreding van de Omgevingsverordening in 2022 of 2023 te vervallen.

oeverzones van meren, plassen, rivieren, kanalen, beken en moerassen. De waterspitsmuis is een soort van schoon, zowel vrij snel stromend als stilstaand water met een goed ontwikkelde oevervegetatie. Deze kan variëren van kruidenrijke vegetaties langs waterkanten tot elzenbroekbos. Gezien de aard en ligging van het plangebied zijn negatieve effecten op deze soorten uitgesloten.

Verblijfplaatsen van boommarter worden onder meer gevormd door boomholten, hollen van grote(re) zoogdiersoorten (das, vos, konijn) of ruimtes onder boomwortels of takkenbossen. Voortplantingslocaties bevinden zich overwegend in inrottingsholten in bomen (vaak in oude spechtengaten). De soort leeft doorgaans in bosgebieden en verblijfplaatsen worden, in tegenstelling tot die van steenmarter, zelden in de buurt van menselijke bebouwing aangetroffen. In het plangebied en de hieraan grenzende groenstrook zijn geen geschikte locaties voor verblijfplaatsen van boommarter vastgesteld. Wel zijn deze bekend uit het Jolderenbos tegenover het plangebied. De das bewoont allerhande biotopen, maar heeft een voorkeur voor een kleinschalig agrarisch landschap met een afwisseling van agrarische percelen (vaak gebruikt als foerageergebied), bos(jes), heggen en houtwallen. In een territorium van (in Nederland) doorgaans 30-50 ha leeft een familiegroep in stelsels van hollen of burchten. In en rondom het plangebied zijn geen dassenhollen geconstateerd, maar verblijfplaatsen zijn wel bekend uit het Jolderenbos. De groenstrook langs het Huningspaed kan functioneren als foerageergebied en/of verbindingsroute van das en eventuele andere, van de ontheffingsplicht vrijgestelde, zoogdiersoorten. De werkzaamheden in deze groenstrook zijn echter beperkt in omvang (§1.3). Van een eventuele aantasting van de functionaliteit van deze groenstrook als verbindend element van het leefgebied van das en eventuele andere zoogdieren is daarom geen sprake.

Het plangebied maakt vermoedelijk wel deel uit van het leefgebied van enkele zoogdiersoorten met een provinciale vrijstelling, waaronder enkele soorten echte muizen, spitsmuizen en woelmuizen. Ondanks het feit dat voor deze soorten in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen een provinciale vrijstelling van een ontheffingsplicht geldt, is hiervoor wel de zorgplicht onverminderd van toepassing (bijlage II).

3 Conclusies en aanbevelingen

3.1 Gebiedsbescherming en houtopstanden

3.1.1 Natura 2000

De bouwvrijstelling van het Besluit stikstofreductie en natuurverbetering (BSN) is op de werkzaamheden van toepassing. Een aanvullend onderzoek in het kader van stikstofdepositie is hierom niet aan de orde. Ook andere effecten op de in de omgeving van het plangebied gelegen Natura 2000-gebieden worden op grond van de afstand tot deze gebieden en de en de beperkte duur, omvang en uitstraling van de voorgenomen activiteiten uitgesloten. Vervolgstappen in het kader van Natura 2000 zijn niet aan de orde.

3.1.2 Houtopstanden

In het kader van het planvoornemen worden enkele bomen gekapt. Deze bomen vallen echter buiten de bepalingen van het onderdeel houtopstanden van de Wnb. Het onderdeel houtopstanden van de Wnb is niet aan de orde. Ook hoeft voor de kap van de bomen geen omgevingsvergunning (voorheen kapvergunning) bij de gemeente te worden aangevraagd.

3.1.3 Verordening Romte Fryslân

Het plangebied maakt geen deel uit van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Negatieve effecten, zowel tijdelijk als permanent, op de wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN in de nabije omgeving worden uitgesloten op grond van de beperkte omvang en uitstraling van de voorgenomen activiteiten. Er is geen sprake van directe dan wel indirecte aantasting van het NNN. Ook ligt het plangebied niet in, noch in de nabijheid van, andere via de Verordening Romte beschermde (natuur)gebieden.

3.2 Soortenbescherming

3.2.1 Vogels

Het plangebied is geschikt als broedgebied voor enkele algemene soorten broedvogels. Het vernietigen en/of verstoren van alle vogelnesten gedurende het broedseizoen betreft een overtreding van de Wnb, waarvoor geen ontheffing kan worden verkregen. Een overtreding van de Wnb ten aanzien van vogels kan in het geval van het planvoornemen worden voorkomen door de kap van de benodigde bomen en intensieve werkzaamheden (geregelde rijbewegingen van zwaar vrachtverkeer e.d.) die kunnen leiden tot verstoring van nesten in de groenstrook buiten het broedseizoen uit te voeren. In de wet wordt geen vaste periode voor het broedseizoen gedefinieerd, maar in de praktijk wordt hiervoor globaal de periode 1 maart tot 1 augustus aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van de werkzaamheden.

3.2.2 Overige soorten en zorgplicht

Het optreden van negatieve effecten op beschermde soorten van andere soortgroepen is uitgesloten. Wel geldt voor alle soorten, in het bijzonder de in het plangebied te verwachten soorten amfibieën en zoogdieren met een provinciale vrijstelling, te allen tijde de algemene zorgplicht. Deze schrijft voor dat men verplicht is om alles wat redelijkerwijze mogelijk is, te doen of juist te laten om schade aan wilde planten en dieren zo veel mogelijk te voorkomen.

3.3 Aanbevelingen Japanse duizendknoop

Ter plaatse van de erfafscheiding met het Huningspaed 7 bevindt zich een omvangrijke groeiplaats van Japanse duizendknoop. Deze soort wordt gezien als een van meest invasieve exoten in Nederland⁸⁹. Het is nagenoeg onmogelijk om de soort definitief te verwijderen. Daarnaast verspreidt de soort zich heel gemakkelijk: geringe fragmenten van wortelstokken en/of stengeldelen met een knoop zijn genoeg om uit te groeien tot een nieuwe plant. De verspreiding van grond met delen van de plant en het niet correct afvoeren van maaisel leiden tot een verdere verspreiding van de soort. Door zijn grote groeikracht kan de plant schade veroorzaken aan gebouwen en leidingen. Het verdient daarom sterk de aanbeveling om de groeiplaats voor de start van de bouwwerkzaamheden duidelijk en ruim af te zetten met lint en de graafwerkzaamheden en rijbewegingen op ruime afstand van de groeiplaats uit te voeren.

3.4 Vrijblijvend advies stimuleren biodiversiteit

De biodiversiteit staat wereldwijd sterk onder druk, zeker in het sterk verstedelijkte en intensief agrarisch gebruikte Nederland. Oorzaken voor dit biodiversiteitsverlies vormen onder meer het verlies en versnippering van leefgebied door bijvoorbeeld verstedelijking en de aanleg van wegen en andere infrastructuur, een steeds verdere intensivering van de landbouw, verzuring en vermeting van grond door een overvloedige stikstofdepositie en klimaatverandering (verdroging). In de bebouwde omgeving maken oude(re) woningen en andere (bedrijfs)panden door sloop en renovatie bovendien steeds vaker ruimte voor goed geïsoleerde nieuwbouw zonder geschikte plekken voor verblijfplaatsen van bijvoorbeeld vogels en vleermuizen. Vanuit dit oogpunt bezien, maar óók omdat een groene leefomgeving een aantoonbaar positieve bijdrage levert aan het welzijn en de gezondheid van de mensen die erin wonen en werken, is het van groot belang om waar mogelijk biodiversiteit in (duurzaamheids)plannen en projecten mee te nemen. Bij dit zogenaamde *natuurinclusief bouwen* worden bij de (her)inrichting van een gebied waar mogelijk maatregelen meegenomen die bijdragen aan een meer groene en biodiverse leefomgeving.

Ook bij de bouw van de woning aan het Huningspaed kan met kleine maatregelen al een grote plus gerealiseerd worden ten aanzien van de biodiversiteit op het erf. Hieronder worden enkele voorbeelden genoemd van maatregelen die kunnen bijdrage aan een meer biodiverse leefomgeving:

⁸ <https://www.nvwa.nl/documenten/plant/planten-in-de-natuur/exoten/risicobeoordelingen/factsheet-japanse-duizendknoop>

⁹ Voor meer informatie over de Japanse duizendknoop, het voorkomen van verdere verspreiding en te nemen maatregelen kan ook de volgende website worden geraadpleegd: <https://www.invasieve-exoten.info/nl/invasieve-exoten/Soorten/Overige-invasieve-exoten/Japanse-duizendknoop-2.htm>.

- Plant zoveel mogelijk groen. Varieer in beplanting in zowel het assortiment bomen als struiken, heesters en kruiden. Plant bomen met een bloemrijke boomspiegel. Plant (biologische) bloembollen. Een gevarieerde beplanting is bovendien minder gevoelig voor ziektes. Kies zoveel mogelijk voor inheemse soorten bomen en heesters, bessendragende soorten, bloemen en nectarplanten.
- Creëer gevelbegroeiing op (een deel van) de gevels. Een voorbeeld van een soort die met beperkte middelen kan zorgen voor een flinke toename in de biodiversiteit, vormt de klimop. In tegenstelling tot wat vaak gedacht wordt, brengt klimop geen schade aan modern metselwerk aan. Het is een late bloeier en daarmee zijn tot laat, soms wel tot in december, talloze soort(groep)en insecten op een bloeiende klimop te vinden, waaronder diverse soorten dagvlinders, zweefvliegen en wilde bijen. Deze insecten vormen een voedselbron voor diverse soorten vogels en vleermuizen. Daarnaast vormt klimop door het feit dat deze wintergroen is een mogelijk schuilplaats en/of groene verbinding voor diverse soorten vogels en (kleine) zoogdieren. Uiteraard is het ook mogelijk om een groene gevel te maken van andere soorten. Naast de voordelen die een groene gevel voor de biodiversiteit biedt, reguleert deze bovendien warmte, isoleert en dempt geluiden.
- Maak de nieuwe woning duurzaam geschikt voor diverse diersoorten. Dit kan bijvoorbeeld door vogelschroot weg te laten of vanaf de derde panlat of hoger aan te brengen, zodat de ruimtes onder de dakpannen geschikt worden als nestplaats voor de huismus. Creëer geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen door een voor vleermuizen geschikte en toegankelijke spouwmuurconstructie toe te passen, dan wel inbouw- of opbouwkasten voor vleermuizen aan te bieden. Daarnaast kunnen verspreid over het terrein losse nestkasten voor diverse vogelsoorten opgehangen worden. Ook kunnen voorzieningen voor insecten worden gemaakt. Hiertoe bestaan talloze mogelijkheden, waaronder bijenbakstenen, bijenhotels, vlinderkasten of (van grotere omvang) een insectenmuur. Zeker indien gecombineerd met een boom- en bloemrijke omgeving kan een (over)hoek van het plangebied dat met het oog hierop ingericht van groot belang zijn voor de lokale biodiversiteit.

Op internet is een grote hoeveelheid informatie over natuurinclusief bouwen beschikbaar. In hoofdstuk 4 worden diverse websites met praktische voorbeelden aangedragen.

4 Bronnen

BIJ12, 2017. Kennisdocumenten Soorten. Versie 1.0, juli 2017.

<https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>

Gebiedendatabase Natura 2000-gebieden: <https://www.natura2000.nl/gebieden/friesland>

Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) uitvoerportaal, geraadpleegd op 19 mei 2022: <https://ndffecogrid.nl/>

Natuurbeheerplan Fryslân 2022: <https://www.fryslan.frl/natuurbeheerplan2022>

Natuurinclusief bouwen:

- <https://www.checklistgroenbouwen.nl/maatregelen/>
- <https://bouwnatuurinclusief.nl/gemeente>
- <https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/gebouwen/technieken-beheer-en-innovatie/natuurinclusief-bouwen>

Planologische Ecologische Hoofdstructuur/Natuurnetwerk Nederland provincie Fryslân: <https://www.fryslan.frl/planologische-ecologische-hoofdstructuur-kaart-planologische-ehs/>

Verordening Romte Fryslân 2014, geconsolideerde versie maart 2021: <https://www.fryslan.frl/flysystem/media/geconsolideerde-versie-verordening-romte-fryslan-2014-versie-maart-2021.pdf>

Verspreiding van soorten: www.verspreidingsatlas.nl

Wettekst Wet natuurbescherming: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2021-07-01>

Bijlage I

Fotobijlage

Locatie geplande woning. Rechts woning Huningspaed 5, links nummer 7. Foto richting noordwesten.

Impressie graslandperceel grenzend aan het plangebied. Foto richting zuidoosten. N.B.: houd bij de werkzaamheden rekening met de aanwezigheid van Japanse duizendknoop langs de erfgrans met nummer 7.

Locatie inrit in het verlengde van de stok op de voorgrond. Foto richting noordwesten.

Opslag op locatie geplande woning. Rooilijn in verlengde gevel woning Huningspaed 5. Foto richting noorden.

Te kappen (lint) en mogelijk te kappen boom op locatie nieuwe woning. Foto richting zuidoosten.

Impressie wandelpad ter hoogte van geplande inrit tussen twee bomen rechts. Foto richting zuidwesten.

Locatie geplande inrit (tussen bomen) vanaf Huningspaed. Foto richting zuidoosten.

Impressie Huningspaed ter hoogte van geplande woning (achter jonge boomopslag) richting Oudemirdum.

Ingang Jolderenbos Staatsbosbeheer tegenover Huningspaed 7. Foto richting noordwesten.

Bijlage II Toetsingskader

Wet natuurbescherming

Gebiedsbescherming

De Wet natuurbescherming voorziet uitsluitend in de bescherming van Natura 2000-gebieden. Natura 2000 vormt een Europees netwerk van belangrijke natuurgebieden. In Natura 2000-gebieden worden bepaalde diersoorten en hun natuurlijke leefomgeving beschermd om de biodiversiteit te behouden. Vanuit de Europese Vogelrichtlijn (1979) en Habitatrichtlijn (1992) zijn Natura 2000-gebieden aangewezen. In Nederland betreft dit ruim 160 gebieden op land en in zee. Voor deze gebieden zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd ten aanzien van de soorten en/of habitattypen waarvoor ze zijn aangewezen. Uitgangspunt ten aanzien van deze gebieden is dat een activiteit of ruimtelijke ontwikkeling niet mag leiden tot negatieve effecten op deze instandhoudingsdoelen.

Soortbescherming

Met betrekking tot de bescherming van soorten flora en fauna worden in de Wet natuurbescherming de volgende drie categorieën onderscheiden:

- Soorten van de Vogelrichtlijn (§3.1 Wet natuurbescherming);
- Soorten van de Habitatrichtlijn en enkele bijlagen uit het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn (§3.2 Wet natuurbescherming);
- Nationaal beschermde soorten (§3.3 Wet natuurbescherming).

Voor een overzicht van de verbodsbepalingen voor de soorten vallend onder bovengenoemde categorieën wordt verwezen naar tabel 1. De verbodsbepalingen van bescherming van de eerste twee categorieën komen rechtstreeks uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn, de derde categorie vindt zijn oorsprong in de nationale wetgeving. Met de inwerkingtreding van de Wet natuurbescherming op 1 januari 2017 is de wettelijke bevoegdheid in veel gevallen gedecentraliseerd van het Rijk naar de provincies. Vanuit deze positie hebben de provincies de bevoegdheid om voor soorten uit de derde categorie (nationaal beschermde soorten) onder voorwaarden een vrijstelling van ontheffingsplicht te verlenen. Voor de provincie Fryslân worden deze soorten, alsmede de aan de vrijstelling gestelde voorwaarden, benoemd in de provinciale Verordening Romte Fryslân 2014 (geconsolideerde versie maart 2021)¹⁰. In gevallen waarbij sprake is van een overtreding van de verbodsbepalingen in tabel 1 en geen sprake is van een vrijstelling, dient een ontheffing te worden aangevraagd bij de provincie.

¹⁰ Onder voorwaarden - waaronder activiteiten in het kader van ruimtelijke ordening - zijn de volgende soorten zoogdieren vrijgesteld: aardmuis, bosmuis, bunzing, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, hermelijn, huisspitsmuis, konijn, ondergrondse woelmuis, ree, rosse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis, veldmuis, vos, wezel en woelrat. Daarnaast betreft het de volgende soorten amfibieën: bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker en middelste groene kikker/bastaardkikker. De vrijstelling van de kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel) komt met de inwerkingtreding van de Omgevingsverordening in 2022 of 2023 te vervallen.

	§ 3.1. Vogelrichtlijn	§ 3.2. Habitatrichtlijn	§ 3.3. Andere soorten
	Artikel 3.1 lid 1	Artikel 3.5 lid 1	Art 3.10 lid 1a
Doden en vangen	Het is verboden opzettelijk in het wild levende vogels te doden of te vangen.	Het is verboden in het wild levende dieren van soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Het is verboden in het wild levende dieren opzettelijk te doden of te vangen.
	Artikel 3.1 lid 2	Artikel 3.5 lid 4	Art 3.10 lid 1b
Voortplantings- en rustplaatsen	Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.	Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
	Artikel 3.1 lid 3	Artikel 3.5 lid 3	
Rapen eieren	Het is verboden eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben.	Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.	N.v.t.
	Artikel 3.1 lid 4 en 5	Artikel 3.5 lid 2	
Verstoring	Het is verboden vogels opzettelijk te storen (lid 4), tenzij aangetoond kan worden dat de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort (lid 5).	Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.	N.v.t.
		Artikel 3.5 lid 5	Art 3.10 lid 1c
Vernielen of verwijderen planten	-	Het is verboden planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.	Het is verboden vaatplanten opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Tabel 1. Verbodsbepalingen met betrekking tot soortbescherming Wet natuurbescherming.

De bescherming van vogelnesten verdient een speciale vermelding. In de Wet natuurbescherming genieten vogelnesten in principe alleen bescherming in de periode dat ze in gebruik zijn. De ecologische functionaliteit van de nesten moet hierbij gewaarborgd zijn. Buiten deze periode vallen de nesten niet onder de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Om aan een aantal vogelsoorten die daarvoor speciaal gevoelig zijn benodigde extra bescherming te bieden is vanuit de

provincies een overzicht opgesteld van vogelsoorten waarvan nesten en de directe ‘functionele’ omgeving van de nestplaats jaarrond bescherming genieten. Deze lijst en bijbehorende beschermingsstatus is als zodanig dus niet opgenomen in de Wet natuurbescherming, maar betreft een bovenwettelijke provinciale ‘beleidsregel’. Binnen de lijst met jaarrond beschermde nesten wordt onderscheid gemaakt in vijf categorieën. Van soorten uit categorie 1 tot en met 4 zijn de nesten jaarrond beschermd, van vogelsoorten uit categorie 5 hebben de nesten uitsluitend een jaarrond beschermde status indien er sprake is van ‘zwaarwegende ecologische redenen’. Dit laatste is zelden het geval¹¹.

Bescherming van houtopstanden

Hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming regelt de bescherming van houtopstanden (voorheen geregeld via de Boswet). Uitgangspunt van de bescherming van houtopstanden in de Wet natuurbescherming vormt het behoud van het in Nederland aanwezige areaal bos. Onder houtopstanden vallen alle zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers of struiken van een oppervlakte van tien are of meer of rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat. In het geval van het vellen van houtopstanden die vallen buiten de bepalingen van §4.1 van de Wet natuurbescherming (hieronder vallen onder meer houtopstanden binnen de bebouwde kom, op erven, opstanden van populieren of wilgen langs wegen of waterwegen) geldt een meldingsplicht bij de provincie en mogelijk hieruit voortvloeiend een kapverbod dan wel herplantplicht.

Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is een algemene zorgplicht opgenomen (§1.3 artikel 1.11). In de wettekst wordt met betrekking tot deze zorgplicht het volgende gesteld:

Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.

Bovengenoemde zorg houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel - indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd - de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen of - voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen - deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

De zorgplicht houdt met andere woorden in dat planten en dieren niet onnodig vernield dan wel gedood of verstoord mogen worden en dat de uitvoerder doet wat redelijkerwijs mogelijk is om schade aan wilde planten en dieren zoveel mogelijk te voorkomen. De zorgplicht geldt voor iedere soort en individu in Nederland.

¹¹ Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten vallend onder categorie 1 tot en met 4 in Fryslân zijn: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw. De provincie Fryslân hanteert per 1 juli 2022 een aangepaste lijst voor vogels met jaarrond beschermde nesten.

Verordening Romte Fryslân

De provinciale Verordening Romte Fryslân 2014 is opgesteld om ervoor te zorgen dat de provinciale ruimtelijke belangen doorwerken in de gemeentelijke bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen. In de verordening staan regels over de thema's bundeling, ruimtelijke kwaliteit, wonen, werken, recreatie en toerisme, landbouw, natuur, kustverdediging en duurzame energie. In maart 2021 is een geconsolideerde versie van de verordening vastgesteld. Hierin is onder meer de bescherming van gebieden behorend tot het Natuurnetwerk Nederland en andere (natuur)gebieden geregeld.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk kan beschouwd worden als de ruggengraat van de Nederlandse natuur en moet natuurgebieden beter met elkaar verbinden om te voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en natuurgebieden hun waarde verliezen. Naast de Natura 2000-gebieden bevat het Natuurnetwerk Nederland ook overige leefgebieden van soorten en (agrarische) gebieden die een verbinding vormen tussen natuurgebieden.

Het Rijk heeft het algemene NNN-beleid vastgelegd in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro), de provincies zijn verantwoordelijk voor het vormgeven en ontwikkelen van dit netwerk. De gebieden van het Natuurnetwerk Nederland en de functies die deze gebieden hebben, zijn planologisch beschermd via provinciaal beleid (Verordening Romte Fryslân 2014, geconsolideerde versie maart 2021). Doorwerking van het NNN beleid vindt plaats bij toetsing van gemeentelijke bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen aan de provinciale verordening. Het beleid ten aanzien van de bescherming van NNN-gebieden kent een 'nee, tenzij'-principe. Dit houdt samengevat in dat er geen nieuwe ontwikkelingen zijn toegestaan die per saldo leiden tot een significante aantasting van wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN.